

Używane metody edukacyjne

- **analiza tekstu:** jedna z najpopularniejszych metod stosowanych przede wszystkim podczas zajęć z szeroko rozumianej humanistyki. Przedmiotem analizy może być lektura, tekst literacki, popularnonaukowy, itd. Analiza opiera się na szeregu pytań stawianych przez osobę prowadzącą, których głównym celem jest uchwycenie myśli przewodniej tekstu. Sama analiza ma również doprowadzić do odczytania tekstu ze zrozumieniem.
- **burza mózgów:** forma dyskusji mająca na celu wymienienie przez uczestników i uczestniczki zajęć możliwie wielu opinii, komentarzy i rozwiązań omawianego zagadnienia lub problemu. W przeciwieństwie do dyskusji, burza mózgów nie musi być moderowana przez osobę prowadzącą zajęcia. Zasady burzy mózgów, które warto przypomnieć przed jej rozpoczęciem: każdy pomysł jest dobry, nie krytykujemy i nie oceniamy pomysłów, zbieramy jak najwięcej możliwych odpowiedzi, teraz liczy się ich ilość, a nie jakość, krytyczne myślenie zostawiamy teraz na boku.
- **drama:** technika, w której uczestnicy i uczestniczki nie uczą się ról na pamięć, nie ma wcześniej przygotowanego scenariusza i obsady. Istota dramy polega na wejściu w daną sytuację, wczuciu się w nią. Dlatego też uczestnicy i uczestniczki nie odgrywają ról, ale w nie wchodzą.
- **debata:** służy przedyskutowaniu wybranej kwestii przez uczestników i uczestniczki zajęć według wcześniej zaplanowanego scenariusza. Zasady organizacji poszczególnych debat zostały szczegółowo opisane w scenariuszach zajęć i kartach pracy.
- **dyskusja:** służy wspólnemu omówieniu problemu lub rozwiązaniu zadania. Dyskusja powinna być moderowana przez osobę prowadzącą zajęcia w sposób umożliwiający jej uporządkowanie i skonkretyzowanie. Osoba prowadząca powinna unikać wskazywania uczestnikom i uczestniczkom zajęć gotowych odpowiedzi. Jej rolą jest przede wszystkim udzielanie głosu, zachęcanie do wygłaszania własnych opinii i komentarzy oraz zadawanie pytań pomocniczych. Na koniec warto podsumować dyskusję, podkreślając aspekty potrzebne do realizacji zajęć.
- **gra:** uczestnicy i uczestniczki w trakcie gry wcielają się w role i mają do wykonania określone zadania. Gra pomaga poznać zagadnienie poprzez odgrywanie przygotowanych ról. Zasady przebiegu poszczególnych gier znajdziesz w scenariuszach zajęć i kartach pracy. Zwróć uwagę na przygotowanie wszystkich materiałów dodatkowych. Przed rozpoczęciem gry upewnij się, że rozumiesz jej przebieg.
- **instrukcja, instruktaż:** jedna z najpopularniejszych metod podających, w której osoba prowadząca w jak najbardziej dokładny sposób poucza, wyjaśnia, udziela niezbędnych wskazówek, w jaki sposób uczestnicy i uczestniczki powinni wykonać zadanie.
- **mapa myśli:** metoda definiowania pojęć, dzięki niej uczestnicy i uczestniczki wizualnie opracowują pojęcia, problemy, zjawiska, sytuacje czy zdarzenia. Wykorzystują przy tym rysunki, symbole, hasła, ale też własny szyfr czy kod. Cała mapa myśli budowana jest na zasadzie skojarzeń. Na środku kartki (najlepiej dużego arkusza szarego papieru) uczestnicy i uczestniczki piszą główne hasło, myśl, pojęcie, ideę. Następnie rysują „odnogi” przedstawiające elementy mniej ważne. Kolejne „ramiona” prowadzą do elementów bardziej szczegółowych. Mapa pamięciowa jest dobrą metodą nie tylko utrwalającą wiedzę, ale też wprowadzającą nowy materiał.

- **miniwykład osoby prowadzącej:** służy krótkiemu zaprezentowaniu zagadnienia przez osobę prowadzącą. Skorzystaj z materiałów dodatkowych i wiedzy w pigułce, żeby przygotować się do prezentacji. Postaraj się mówić w sposób umożliwiający sporządzenie notatek i sygnalizować (np. zapisując hasła na tablicy), które kwestie warte są szczególnej uwagi uczestników i uczestniczek zajęć i mogą lub powinny zostać zanotowane.
- **moodboard:** metoda, pod którą najczęściej rozumiemy tzw. kolaż nastrojowo-emo-cjonalny. Jest to technika kompozycji w formie plakatu, na którą mogą składać się różne elementy, takie jak: zdjęcia, wycinki z gazet, rysunki, próbki tekstu, próbki materiałów oraz przedmiotów, które mają być wykorzystane w ostatecznym projekcie. Moodboard polega na plastycznym przedstawieniu myśli i wyobrażeń osób uczestniczących na zadany temat.
- **praca indywidualna:** powinna służyć rozwiązaniu konkretnego zadania i przygotowaniu się przez uczestników i uczestniczki zajęć do wspólnej dyskusji lub rozmowy. Upewnij się, że wszyscy rozumieją polecenie i wiedzą nad czym teraz pracują. Poinformuj ile jest czasu na rozwiązanie zadania.
- **praca w grupach:** służy rozwiązaniu zadania lub szczegółowemu omówieniu problemu w sprawniejszy i efektywniejszy sposób. Osoba prowadząca powinna zadbać o to, aby wszystkie osoby w danej grupie równie intensywnie pracowały oraz poświęcić chwilę czasu na indywidualne konsultacje z każdym z zespołów – sugerując rozwiązania lub zadając inspirujące pytania. Jeśli praca w grupie ma zostać zaprezentowana na forum, osoba prowadząca nie powinna zmuszać uczestników i uczestniczek do wystąpień, a raczej skłonić grupę do samodzielnego wyłonienia osoby reprezentującej. Jeśli przeprowadzasz więcej niż jedno ćwiczenie, zadбай o to, żeby uczestnicy i uczestniczki pracowali w różnych grupach, z różnymi osobami. Prosty sposób podziału grupy na kilka mniejszych, jest odliczanie. Jeśli pracowaliście w grupach np. 6-osobowych, a w następnym ćwiczeniu chcesz, żeby uczestnicy i uczestniczki pracowali w grupach 4-osobowych poproś uczestników i uczestniczki, żeby odliczyli do 4 wewnątrz istniejących grup. W ten sposób zadbasz o różnorodność i dynamikę pracy.
- **praca w grupach — 4 kąty:** służy przedstawieniu różnych opinii w grupie na podstawie podanego stwierdzenia. Uczestnicy i uczestniczki grupują się w zależności od tego, jak bardzo zgadzają się lub nie zgadzają z podanym stwierdzeniem. W poszczególnych grupach osoby wspólnie wypisują argumenty na poparcie ich opinii. Na początku ćwiczenia przeczytaj głośno stwierdzenie i zapisz je na tablicy. Zachęć uczestników i uczestniczki, żeby chwilę zastanowili się, jaki jest ich stosunek do danego stwierdzenia. Wskaż poszczególne kąty: bardzo zgadzam się, trochę zgadzam się, trochę nie zgadzam się, bardzo nie zgadzam się. Nie przejmuj się, jeśli w którymś kącie nie będzie nikogo. Jeśli będzie jedna osoba, zachęć ją do samodzielnej pracy.
- **praca w grupach przy komputerze:** upewnij się przed zajęciami, że wszystkie komputery są sprawne i działają. Jeśli zajęcia wymagają dostępu do internetu, sprawdź, czy wszystkie mają połączenie. Jeśli na jeden komputer przypada więcej niż jedna osoba, poproś grupy o wspólne ustalenie kto będzie korzystał z komputera. Zwróć uwagę, żeby pozostałe osoby siedziały tak, żeby widzieć monitor i czynnie uczestniczyły w rozwiązywaniu kolejnych zadań.
- **praca w parach:** zwróć uwagę, czy wszystkie osoby mają swoją parę. Jeśli nie, stwórz jedną trójkę. Osoba prowadząca powinna zadbać o to, aby obie z osób tworzących parę pracowały równie intensywnie oraz, jeśli to możliwe, poświęcić każdej z par chwilę na indywidualne konsultacje – sugerując rozwiązania lub zadając inspirujące pytania.
- **prezentacja:** służy przedstawieniu wyników pracy w grupie na forum. Osoba prowadząca nie powinna zmuszać uczestników i uczestniczek do wystąpień, a raczej skłonić grupę do samodzielnego wyłonienia reprezentanta. Po wysłuchaniu prezentacji

prowadzący może zadać pytania kontrolne i uszczegóławiające oraz zachęcić pozostałych uczestników i uczestniczki zajęć do wygłaszania opinii i komentarzy.

- **projekt:** to zadanie realizowane w wyznaczonym terminie przy użyciu różnorodnych narzędzi przez uczniów, pod opieką osoby prowadzącej. Może on być wykonany indywidualnie lub grupowo. Szczególny nacisk w tej metodzie kładzie się na kształtowanie samodzielności w pracy. [Zobacz poradnik „Jak pracować metodą projektową?”](#)
- **quiz:** polega na zadawaniu pytań i służy sprawdzeniu wiedzy grupy. Może mieć funkcję wprowadzenia terminów i informacji z zakresu tematyki zajęć i wyrównania wiedzy grupy na dany temat.
- **rozmowa:** przed rozpoczęciem ćwiczenia pomyśl, jakie możesz jeszcze zadać pytania pomocnicze. Staraj się zachęcić i włączyć do rozmowy wszystkie uczestniczki i uczestników. Często zdarza się, że w rozmowie uczestniczą 3–4 najbardziej aktywne osoby w grupie. Możesz zapytać: czy są w grupie jeszcze inne opinie? Znamy już wasze opinie, a co na ten temat myślą inni? Jeśli to nie przyniesie skutków, warto pytać konkretne osoby (szczególnie te, o których wiesz, że mają swoje zdanie).
- **webquest:** rodzaj pracy projektowej, w której wykorzystuje się internet. Technikę webquestu stosuje się i do pracy indywidualnej, i do zespołów. Webquest zawiera następujące elementy: 1. Wprowadzenie. 2. Zadanie – opis produktu, jaki uzyskać mają osoby uczestniczące. Projekt może obejmować stworzenie produktu mającego charakter cyfrowy (np. przewodnik interaktywny), jak i tradycyjny (plakat informacyjny, ulotka). 3. Proces – instrukcja do kolejnych działań związanych z projektem. Może uwzględniać informacje dotyczące sposobu organizacji pracy grupowej, jak i uwagi, co do potencjalnych problemów, które mogą napotkać osoby uczestniczące w trakcie realizacji. 4. Źródła – proponowane strony internetowe umożliwiające realizację zadania. 5. Ewaluacja – opisuje dokładne kryteria oceny produktu końcowego. 6. Podsumowanie.
- **wizualizacja:** wykorzystuje wyobraźnię osoby uczestniczącej. W tym celu osoba prowadząca wykorzystuje np. plansze pomocnicze, infografiki oraz wszelkie inne graficzne metody analizy i przekazywania informacji. Jest to metoda podatna na zastosowanie nowoczesnych technologii (np. poprzez animację lub grafikę komputerową). Wizualizację wykorzystuje się także do budowania określonych skojarzeń i obrazów myślowych, które mają na celu lepsze zrozumienie i zapamiętanie nauczanych treści.
- **wywiad:** uczestniczki i uczestnicy eksplorują zagadnienie poprzez aktywne uczestnictwo. Każdy wciela się w jedną z dwóch ról: dziennikarza lub osoby udzielającej wywiadu. Zachęć dziennikarzy do zastanowienia się jakie pytania zadadzą, a osoby udzielające wywiadów do przemyślenia swojego zdania na dany temat. Poproś dziennikarzy o robienie notatek w trakcie wywiadu. Na koniec ćwiczenia pamiętaj o zapytanie o wrażenia zarówno dziennikarzy, jak i osoby udzielające wywiadów.

Tekst: , scenariusz: , konsultacja merytoryczna: . Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](#).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/metody/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.